

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการสื่อสารได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว สื่อสังคม (Social Media) เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนในสังคม การสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์จึงเข้ามาอยู่ในวิถีชีวิต และการดำเนินกิจกรรมของคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เข้ากับระบบเครือข่ายโทรคมนาคมกลายเป็นเครือข่ายโลกที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้มีการใช้การสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ ทำให้การติดต่อสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันเป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จนได้เรียกว่าเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีข่าวสารทำให้ผู้คนหันมาใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพราะอินเทอร์เน็ตมีศักยภาพในการเชื่อมโยงพื้นที่ในสังคมโลกให้รวมกันเป็นหนึ่งเดียวโดยไม่มีมิติของเวลาและสถานที่มาปิดกั้น

สื่อสังคมที่ให้บริการในปัจจุบันมีการใช้งานที่แตกต่างกัน บางสื่อสังคมเน้นที่การนำเสนอคลิปวิดีโอ บางสื่อสังคมเน้นที่การสร้างเครือข่ายการสื่อสารของบุคคล และกลุ่มบุคคล ทั้งเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทำงาน การสร้างเครือข่าย การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การพักผ่อน การเปิดรับข่าวสารต่างๆ จากผู้ให้บริการนั้นมีแนวโน้มและทิศทางในด้านออนไลน์มากขึ้นด้วย จนทำให้กระแสสังคมออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและได้รับความนิยมอย่างมากเพราะจุดเด่นและข้อดีของการใช้สื่อสังคมคือเป็นช่องทางหนึ่งในการสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้ใช้บริการถึงกลุ่มผู้ใช้บริการอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี จึงกล่าวได้ว่า สื่อสังคมเป็นรูปแบบการติดต่อสื่อสารข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตในการสร้างชุมชนใหม่เพื่อการติดต่อสื่อสารร่วมกับอินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษา ธุรกิจและความบันเทิง ประกอบด้วย เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) สารานุกรมเสรี (Wikipedia) เว็บบล็อก (Blog) ยูทูบ (YouTube) เป็นต้น กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมมีการทำกิจกรรมร่วมกันบนอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของเว็บไซต์มีการแผ่ขยายออกไปเรื่อยๆ เป็นรูปแบบของการสื่อสารข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตเป็นสังคมขึ้นมา การสร้างชุมชนใหม่บนอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ภาพรวมของสมาชิกผู้ใช้งานสื่อสังคมทั่วโลก ต่างกำลังเข้าสู่กระแสสังคมรวมทั้งในประเทศไทยซึ่งเว็บไซต์ประเภทสังคมเครือข่ายออนไลน์นี้สามารถขยายจำนวนจากการแนะนำต่อๆ กันไปของกลุ่มเพื่อนๆ ออกไปเหมือนเครือข่ายใยแมงมุม

(Word Wide Web) อีกทั้งส่วนมาก ผู้ใช้สื่อสังคมสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เพียงใช้อีเมล (e-Mail) ในการสมัครที่เว็บไซต์ประเภทสื่อสังคมก็สามารถเป็นสมาชิกและใช้บริการของเว็บไซต์ดังกล่าวได้ทันที โดยผู้ใช้สามารถแสดงตนเองบนโลกออนไลน์ได้โดยอาจใส่ข้อมูลส่วนตัวในรูปแบบข้อความ ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว อีกทั้งยังสามารถออกแบบตกแต่งหน้าเว็บไซต์ของตนเอง สามารถให้ผู้อื่นมาเขียนข้อความ (Comment) ถึงตัวเองได้ ด้วยจุดเด่นนี้ ทำให้การใช้สื่อสังคมขยายวงกว้างไปทั่วโลก

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวโน้มพฤติกรรมการสื่อสารผ่านสื่อสังคมของประชากรในประเทศต่างๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งประเทศไทย ส่งผลให้การนำสื่อสังคมมาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารมีอัตราการเติบโตสูงขึ้น โดยผลจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2560 ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ประเภทของสื่อสังคม/ ชุมชนออนไลน์ของคนไทยในยุคนี้ที่มีผู้ใช้งานมากเป็น 3 อันดับแรก มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ได้แก่ อันดับที่ 1 YouTube (ร้อยละ 97.10) อันดับที่ 2 ได้แก่ Facebook (ร้อยละ 96.60) และอันดับที่ 3 ได้แก่ Line (ร้อยละ 95.80) (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2558, น. 55)

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทของสื่อสังคม/ ชุมชนออนไลน์ที่ใช้ในการสร้างเครือข่ายและเน้นการติดต่อสื่อสาร จะพบว่าในประเทศไทยมีผู้ใช้งานเฟซบุ๊กสูงถึงร้อยละ 97.10 โดยเฟซบุ๊กเป็นบริการผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสื่อสาร และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลและกลุ่มบุคคล เป็นช่องทางในการนำเสนอข่าวสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแบ่งปันสิ่งที่สนใจ และสามารถเชื่อมโยงกันได้ในทุกทิศทางใดทิศทางหนึ่งในโลกอินเทอร์เน็ต โดยอาศัยรูปแบบการบริการเรียกว่า “บริการเครือข่ายสังคม (Social Network Service: SNS)” โดยเป็นรูปแบบของเว็บไซต์ในการสร้างเครือข่ายสังคม สำหรับผู้ใช้งานในอินเทอร์เน็ตที่ใช้เขียนและอธิบายข้อมูลส่วนตัว ความรู้สึก เหตุการณ์ ความสนใจและกิจกรรมที่ได้นำเสนอในรูปแบบของข้อความ ภาพ วิดีโอ และการเผยแพร่คลิปวิดีโอแบบประสานเวลา (Realtime) ไปยังบุคคล กลุ่มบุคคลที่เป็นเครือข่ายของผู้ใช้งานในสื่อสังคม ด้วยข้อดีนี้ ทำให้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยนำเฟซบุ๊กมาใช้ในการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมประจำวิชา การใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนนอกเวลาเรียน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการใช้เฟซบุ๊กในการจัดการเรียนการสอน ยังเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการใช้ไอซีทีตามเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อีกด้วย

ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มีการปฏิรูปครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยในการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา และจัด

โครงสร้างใหม่ เป็นระดับกระทรวงและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษา 2 ส่วน คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานซึ่ง อินเทอร์เน็ตเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย มีรูปแบบการให้บริการที่หลากหลายสามารถใช้งานได้ ง่ายและสะดวกรวดเร็ว (ธิดารัตน์ ไชววิบูลย์, 2552, น. 25)

ในโลกยุคปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ครอบคลุมทั้งเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการ ติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในรูปแบบของ “สื่อสังคม” ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มคนที่มีความ สนใจในเรื่องเดียวกัน มีการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยใช้รูปแบบของการ ติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต มีการสร้างเครือข่ายชุมชนเสมือนบนสื่อสังคมเพื่อใช้เป็น เครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ ทางด้านการศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง คนในสังคมปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่กับสื่อสังคมมากขึ้น มีการใช้สื่อ สังคมเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ประสบการณ์ รูปภาพ และวิดีโอ จากข้อมูลทางสถิติ พบว่า การใช้สื่อ สังคมของคนไทย ในปี พ.ศ. 2558 จากผลการสำรวจกิจกรรมที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้ผ่านอุปกรณ์ เคลื่อนที่กันมากที่สุด ได้แก่ การพูดคุยผ่านสื่อสังคม ในส่วนนี้จะสำรวจถึงสื่อสังคมที่มีการใช้งานกัน อยู่ในปัจจุบัน และพบว่า เฟซบุ๊ก ยังคงเป็นสื่อสังคมยอดนิยมอันดับ 1 จากผลการสำรวจข้อมูลการใช้ เฟซบุ๊กของคนไทย พบว่า กว่าร้อยละ 90 ของ Gen X (คนที่มีอายุในช่วงปี พ.ศ. 2508 - 2523) Gen Y (คนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2524 - 2543) และ Gen Z (คนที่เกิดหลัง พ.ศ. 2544) ใช้เฟซบุ๊กในการ ติดต่อสื่อสารออนไลน์กันเป็นส่วนใหญ่ โดย Gen X (ร้อยละ 90.5) Gen Y (ร้อยละ 90.9) และ Gen Z (ร้อยละ 91.5) ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนที่สูงกว่า Baby Boomer (คนที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2489 - 2507) (ร้อยละ 75.6) อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชากรในกลุ่ม Gen Z ซึ่งเป็นประชากรในกลุ่ม นักเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษามีการใช้งานเฟซบุ๊กสูงที่สุด (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์, 2558, น. 45)

จากข้อมูลการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊กของนักเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษาซึ่งเป็น นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการใช้งานเฟซบุ๊กสูงที่สุด หากมีการนำเฟซบุ๊กมาใช้ในการ จัดทำแหล่งความรู้เสริมย่อมเป็นการใช้เฟซบุ๊กในทางที่สร้างสรรค์ เกิดประโยชน์ และเป็นการ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ ประโยชน์จากเฟซบุ๊กในการสื่อสารระหว่างกันทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ และเครือข่ายต่างๆ ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน อีกทั้งการแพร่กระจายข่าวสารมีความรวดเร็วจนกล่าวได้ว่า ข่าวสารใดที่

นำเสนอผ่านเฟซบุ๊กจะมีผู้รับข่าวสารได้รวดเร็วมากกว่าการนำเสนอข่าวสารจากสื่อช่องทางอื่นๆ (ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ, 2562, น. 30)

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ซึ่งเป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาไปความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลารู้ ซึ่งเป็นการเพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุข จากนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้นี้ส่งผลให้ครูระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องมีการจัดทำแหล่งเรียนรู้เสริม เพื่อให้นักเรียนได้ใช้สำหรับการเรียนรู้เพิ่มเติมเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ รวมทั้งได้ใช้เป็นแหล่งทำกิจกรรมเป็นทีมร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน และสามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถและความถนัดของนักเรียน ซึ่งเฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือที่ตอบสนองต่อนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก เฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาทั้งในด้านพัฒนาองค์ความรู้ กระบวนการจัดการศึกษาและกิจกรรมพัฒนานักเรียน สร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้สื่อสังคม เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้และพัฒนาองค์ความรู้ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครู ซึ่งสนับสนุนการเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน ทำให้การเรียนรู้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ช่วยนักเรียนมีความรู้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูประถมศึกษาต้องปฏิบัติตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยครูประถมศึกษาส่วนใหญ่เน้นการลดเวลาเรียน และเสริมกิจกรรมนอกเวลา ได้แก่ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมพัฒนานักเรียน กิจกรรมเลือกเสรี เป็นต้น ซึ่งส่วนมากเป็นการเรียนรู้ในชั้นเรียนด้วยการบรรยาย ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น ทำให้ครูประถมศึกษาไม่สามารถสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในการเรียนให้กับนักเรียนได้เป็นรายบุคคล (ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2543, น. 12) โดยเฉพาะสำหรับครูระดับประถมศึกษาที่ต้องดูแลนักเรียนจำนวนมาก ทำให้เป้าหมายการจัดการศึกษาที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางกระทำได้อย่างขึ้น เนื่องจากกิจกรรมต่างๆ จำกัดด้วยเวลาที่ต้องจัดขึ้นภายในชั่วโมงเรียนเท่านั้น ปัญหานี้สามารถแก้ไขโดยการนำเฟซบุ๊กมาใช้ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้เสริม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา กล่าวคือ (1) การนำเฟซบุ๊กมาใช้ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้เสริมช่วยให้ครูประหยัดเวลาในการอธิบายเนื้อหา และได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสื่อสารการศึกษาผ่านสื่อสังคมระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน ช่วยให้ครูคัดเลือกเนื้อหาจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้กับนักเรียนได้มากขึ้น ช่วยให้ครูมีสื่อการสอนที่สร้างความน่าสนใจกับนักเรียนมากขึ้น และช่วยให้ครูมีช่องทางติดต่อสื่อสารและสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนมาก

ขึ้น และ (2) การนำเฟซบุ๊กมาใช้ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้เสริมช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน และได้ศึกษาหาความรู้เสริมนอกตำราเรียนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กของครูระดับประถมศึกษายังขาดการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ตามหลักการและทฤษฎีการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กที่ถูกต้อง ทำให้ครูระดับประถมศึกษาที่ใช้งานส่วนใหญ่จึงเป็นการประยุกต์จากการใช้งานในชีวิตประจำวันมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทำให้การใช้เฟซบุ๊กในการจัดการเรียนรู้อย่างใช้งานได้ไม่เต็มที่ ปัญหานี้ ทำให้ครูระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดโอกาสที่จะใช้งานเฟซบุ๊กในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สมควรอย่างยิ่งที่จะมีการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดังนั้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เฟซบุ๊กในการจัดการเรียนรู้จึงเห็นสมควรเสนอให้มีการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูในระดับประถมศึกษา และไม่เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้เฟซบุ๊กในการจัดทำแหล่งความรู้เสริม โดยการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครูในระดับประถมศึกษาได้มีความรู้ และทักษะการใช้เฟซบุ๊กเพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสำรวจความต้องการเนื้อหาสำหรับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.3 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของครูที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่าย เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่าย เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

2.5 เพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนผ่านเฟซบุ๊กที่ครูผลิตขึ้นเพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยและพัฒนา

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระยะของการวิจัย ออกเป็น 4 ระยะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ระยะที่ 1 การสำรวจความต้องการเนื้อหาเพื่อเป็นข้อมูลจัดทำชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 367,287 คน

3.2.2 ระยะที่ 2 การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 มีจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู ครอบคลุม ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

การศึกษา จำนวน 3 คน และ (2) ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบและรับรองชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู จำนวน 3 คน

3.2.3 ระยะที่ 3 การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของครูที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่าย เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,645 คน

3.2.4 ระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้บทเรียนผ่านเฟซบุ๊กที่ครูผลิตขึ้นเพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 4 ได้แก่ (1) ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และ (2) นักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ครอบคลุม ผลจากการศึกษาความต้องการ ประกอบด้วย 2 ประเด็น คือ (1) เนื้อหาด้านความรู้ทั่วไปในการใช้งานเฟซบุ๊ก และ (2) เนื้อหาด้านการใช้งานเฟซบุ๊กเพื่อการเรียนการสอน / เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริม

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ปีการศึกษา 2559 ถึง 2560

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู หมายถึง สื่อประสมที่มีการจัดระบบเนื้อหาและแบบฝึกหัด โดยฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีเนื้อหาครอบคลุมการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก โดยมุ่งเน้นให้เป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย (1) คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่าย (2) เนื้อหาสาระ ได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก และการออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก (3) แบบฝึกหัดระหว่างฝึกอบรม และ (4) แบบทดสอบก่อนฝึกอบรม และ หลังฝึกอบรม

4.2 เฟซบุ๊ก หมายถึง เว็บไซต์ที่ให้บริการในรูปแบบสื่อสังคมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กเพื่อเป็น

แหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาสาระผ่านเฟซบุ๊กที่ครอบคลุม ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเนื้อหาด้านความรู้ทั่วไปในการใช้งานเฟซบุ๊ก และเนื้อหาด้านการใช้งานเฟซบุ๊กเพื่อการเรียนการสอน / เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริม

4.4 ผลสัมฤทธิ์ด้านการฝึกอบรมของครู หมายถึง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนฝึกอบรมกับค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังฝึกอบรมจากการวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย และทักษะในการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กหลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.5 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการฝึกอบรม หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของครูที่มีต่อข้อคำถามเกี่ยวกับการฝึกอบรม ครอบคลุม (1) ความน่าสนใจของเนื้อหา (2) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร (3) ความยากง่ายในการใช้งาน (4) ความรู้ที่ครูจะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ และ (5) การเผยแพร่ความรู้ไปยังผู้อื่นหรือเพื่อนๆ

4.6 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กที่ครูผลิตขึ้น หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้งานบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กที่ครูผลิตขึ้น ครอบคลุม (1) ความรู้ที่ได้รับ และ (2) ประโยชน์ที่นำไปใช้ในการเรียน

4.7 ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2560 ที่ไม่เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก

4.8 นักเรียน หมายถึง ผู้ที่ศึกษาในระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2560 ที่ใช้งานบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กที่ครูผลิตขึ้น

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 ครูมีความรู้ความสามารถผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กเพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ได้ชุดฝึกอบรมทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายสำหรับครู เรื่อง การผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊ก เพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.3 ได้ต้นแบบการผลิตบทเรียนผ่านเฟซบุ๊กเพื่อเป็นแหล่งความรู้เสริมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

